

SOCIALE TANDHEELKUNDE

SCHOOLTANDVERZORGING

Van onderstaande gemeenten kunnen wij door de welwillendheid van autoriteiten de verslagen publiceeren over de schooltandverzorging in het afgelopen cursusjaar 1929/30.

Zandvoort.

De schooltandarts te Zandvoort Mevrouw *R. de Boer-Joosten* deelt ons haar ervaringen in deze kleine gemeente mee. De moeilijkheden zijn hier vele. Het heeft heel wat voeten in de aarde de ouders te bewegen hun kinderen te laten behandelen. Door lezingen tracht zij deze onkunde te overwinnen.

Bovendien is Mevr. *de Boer* er toe overgegaan zelf de inspectie op de scholen ter hand te nemen, hetgeen tot resultaat heeft, dat nu bijna alle kinderen in behandeling komen. Dit pleit alweer voor mijn van den beginne af gevestigde overtuiging, dat het persoonlijk contact met hoofden, onderwijzers en last but not least met de kinderen, die nog niet in behandeling behoeven te komen een niet genoeg te waardeeren hulpmiddel is, het saneeringscijfer zoo hoog mogelijk op te voeren.

Het volgend jaar zien wij met belangstelling haar gegevens tegemoet, die nu helaas nog uit moesten blijven wegens het veelvuldig veranderen van systeem.

Heemstede.

Het gemeentebestuur van Heemstede zond tegelijk met het verslag van collega *M. E. ten Raa* de hieronder volgende cijfers in. Zooals uit de toegevoegde rubriek „werkuren” duidelijk is, kost ook in deze landelijke gemeente uit den aard der zaak alles veel meer tijd, dan met een gemiddelde van 7000 kinderen per tandarts door *Kantorowicz* wordt verlangd. Hiertegenover staat, dat in de lagere klassen vrij veel werk te verrichten is en het makkelijker blijkt te zijn van 1 school 6 klassen, dan van 4 scholen 1 klasse na te zien. Dit kwaaltje wordt dus met de jaren beter.

SCHOOL.	KLASSE.		Aantal kinderen.	Aantal beh. kinderen	Afwezig.	Geen toestemming.	Weerspanning.	Vullingen melktanden.	Vullingen blijvende tanden.	Extracties		Werkuren
	I	II								XIA	XID	
Openb. Sch. Voorweg	I	1e m.	36	(12)	0	0	1	15	3		0	+ 12
		2e m.	41	(17)	2	0	0	21	0		4	
	II	1e m.	26	(12)	1	0	2	22	0		3	+ 12
		2e m.	26	(7)	1	0	0	7	0		1	
St. Aug. school	I	1e m.	52	(15)	1	0	0	15	0		7	+ 15
		ged. 2e m.	54	(18)				18	0		5	
	II	1e m.	45	(25)	0	0	0	25	0		5	+ 9
		ged. 2e m.	45	(7)				7	0		2	
Bronsteeschool	I		36	(10)	1	2	0	14	0		2	} 12
	II		34	(6)	2	0	1	18	0		1	
Bosch en Hovensc.	I		32	(11)	2	1	0	11	0	1	2	} 16
	II		38	(16)	2	1	0	24	0		3	
St. Jozef-school	I		41	(14)	0	0	0	17	1		0	} 18
	II		40	(21)	0	2	1	23	1		5	
Jacoba-school	I		21	(3)	0	0	0	1	0		2	} 15
	II		15	(8)	2	0	1	8	0		2	
St. Anth. school	I		33	(29)	0	0	0	25	0		6	} 15
	II		31	(22)	0	0	0	30	0		4	
Nic. Beets-school	I		41	(17)	1	1	2	22	1		3	} 12
	II		39	(14)	2	0	0	16	1		3	
3e O. L. school	I		26	(12)	0	0	1	17	1		2	} 15
	II		20	(16)	1	0	0	31	0		2	
Totaal			782	(312)	18	7	9	387	8	1	64	136

Bovenstaande cijfers brengen verslag uit van de schooltandverzorging cursusjaar 1929 30 te Heemstede.

Met de schooltandverzorging werd hier begonnen Jan. '29 (voor dien tijd bestond wel reeds adviseerend toezicht, wat echter bleek niet te voldoen), en werd het systeem Kantorowicz gevolgd. Dus werd het 1e jaar alleen de 1e klasse behandeld en waren dit cursusjaar de 1e en 2e kl. aan de beurt.

De behandeling had plaats aan de verschillende scholen zelf, en was hiertoe een verplaatsbare installatie beschikbaar. Er werd gewerkt met een assistente (geen mondverzorgster), die ook het kaartsysteem bijhield.

Wortelkanaalbehandelingen werden op de scholen niet gedaan, en werden ook haast geen melkelementen behandeld. Wel

werd er de ouders zooveel mogelijk op gewezen, dat dit laatste in geenen deele een overbodige behandeling is, en dikwijls geadviseerd den particulieren tandarts hiervoor te bezoeken.

Door de groote uitbreiding dit jaar van het aantal kinderen (het 1e jaar waren er 237 in de 1e klasse, tegen het cursusjaar 1929/30 323 in de 1e en 288 in de 2e klasse) was voor een 2e maal nazien van allen te weinig tijd beschikbaar, en kon dit maar gedeeltelijk gebeuren. Waar het aantal kinderen (en ook het scholenaantal), in het loopende cursusjaar nu weer vergroot is, is het aantal werktijden van de schooltandarts van één op drie ochtenden gesteld, en zal zoo naar we hopen tijd gevonden zijn voor het tweemaal nazien, nu van de 1e, 2e en 3e klasse.

(get.) M. E. TEN RAA.

Bussum.

Van collega *Reyinga* uit Bussum kwam onderstaand zeer belangwekkend verslag in. Belangwekkend, omdat als novum in de Gem. verordening een welstandsgrens is vastgesteld, terwijl men toch zeer juist niemand de gelegenheid heeft willen benemen, om gehandicapt door het hooger inkomen van deze pedagogische instelling gebruik te maken. Zoo langzamerhand zal men het er toch wel over eens geworden zijn, dat het een van de groote eischen is aan de schooltandverzorging te stellen, dat zij als het ware met een zoet lijntje de kinderen daar moet kunnen brengen, waar ieder hen hebben wil, n.l. met een gerust hart en begrip van wat er gaat gebeuren in den behandelingsstoel. De eenige manier om het geheele volk voor prophylaxe vatbaar te maken.

In November 1929 werd een aanvang gemaakt met de Schooltandheelkundige behandeling te Bussum. Het systeem onderzoek op de school en advies aan de ouders om tot behandeling van de kinderen te besluiten, zooals te voren was toegepast, bleek evenals elders in den lande, niet te voldoen. Het is daarom een zeer verheugend feit, dat het Gemeentebestuur van Bussum tot de invoering van daadwerkelijke tandheelkundige behandeling van de schoolkinderen overging, al komen dan ook volgens de door het Gemeentebestuur opgemaakte verordening helaas niet alle schoolkinderen voor kosteloze tandheelkundige behandeling in aanmerking.

De verordening luidt, dat voor kosteloze behandeling voor rekening der gemeente alleen in aanmerking komen die leerlingen, die in Bussum werkelijke woonplaats hebben en wier ouders een jaarlijksch belastbaar inkomen hebben van minder dan

f 2200.— en ouderlooze kinderen, die een jaarlijksch inkomen van minder dan f 1200.— hebben.

Voor de overige leerlingen, die ook door den schooltandarts kunnen worden geholpen, is een progressief tarief in overleg met de H.H. tandartsen ter plaatse vastgesteld.

Daar de inrichting van het gebouw van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst, waarin als onderdeel de tandheelkunde is ondergebracht, eerst in Januari zoover gevorderd was, dat de werkzaamheden een aanvang konden nemen, werd de tijd van November tot Januari besteed met de inspectie op de scholen en het verzorgen van het instrumentarium. Hierdoor was het slechts mogelijk dit afgelopen jaar één inspectie op de eerste klassen te houden. Het ligt evenwel in de bedoeling de volgende jaren tweemaal een onderzoek te verrichten.

Aangevangen is met de eerste klassen van alle scholen die daarvoor in aanmerking komen. Ieder volgend leerjaar wordt de nieuwe eerste klas bij de behandeling ingelascht, zoodat na zes jaar het volle aantal leerlingen der scholen onder tandheelkundige contrôle en behandeling valt. De ligging van het gebouw, waarin de behandeling geschiedt, is op een zoodanig punt t.o. van de verschillende scholen, dat de storende werking op het onderwijs tot een minimum is gereduceerd.

Door het Gemeentebestuur is een eenvoudig doch volledig en prima instrumentarium ter beschikking van den behandelenden tandarts gesteld, terwijl de schooltandarts tevens de hulp heeft van een gediplomeerd verpleegster.

De behandelingskamer en wachtkamer voldoen aan alle te stellen eischen.

Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden over het schooljaar 1929—1930.

KLASSEN.	Aantal kinderen.	Geen toestemming.	Afwezig.	Weerspannig.	Te laat.	Hebben nu			Extracties		Vulling-cijfer %
						Gezonde blijvende tanden.	Vullingen in-blijvende tanden.	Vullingen in melktanden.	Wegens caries	Van Melktanden	
I	II	IIIA	IV	V	VI	VII totaal in % A B	IXA	IXB	XIA	XIB	XII
1e klassen	435	6	22	2	3	401 92.2 %	118	5	6	—	27

Dit verslag en overzicht opgemaakt door:

T. J. REYINGA, Schooltandarts te Bussum.

Zaandam

In Zaandam schijnt alles „gesmeerd” te gaan, er komt een tweeden tandarts bij, zoodat we hopen collega *Scherphuis* als even vrouwen comparant als collega *Groeneveld* op onze vergaderingen te zien verschijnen.

KLASSEN	Aantal kinde- ren.	Geen toestemming.	Niet part. beh.	Afweaig.	Weerspannig.	Te laat.	Hebben nu		Vullingen	Extracties van Melktanden.
							Gezonde blijvende tanden.			
I	II	III A	III B	IV	V	VI	VII totaal in %		IX A	XI D
							A	B		
1—3½	3872	133	85	90	12	98	3568	92 %	1176	75

's Gravenhage

In het afgelopen cursusjaar werd de opbouw van de sch.t.v. op de sedert 1925 aangesloten scholen beëindigd. Dit jaar voor het eerst verlieten de kinderen de school met een gesaneerd blijvend gebit, een groot gedeelte zelfs met een gesaneerden mond.

De afd. 's-Gravenhage en omstreken richtte een verzoek tot B. en W. teneinde een onderzoek naar de resultaten van 5 jaar schooltandverzorging te mogen instellen, welk verzoek werd ingewilligd. Een 14-tal collega's maakten de inspecties mee, hun bevindingen werden in een rapport vervat en aan B. en W. aangeboden.

Voor de eerste maal werd in alle zesde klassen bij de laatste revisie, tevens een onderzoek ingesteld naar eenige kennis van functie en onderhoud van het gebit. De resultaten waren zeer bevredigd. Wat zoo in den loop der jaren wordt opgestoken uit mondelingen mededeelingen, de schoolplaat, en lessen op de school is voldoende, in dit opzicht het gewenschte begrip te vestigen.

Anders gesteld blijft het met het tandenborstelen. Bijna geen kind, ook op de scholen voor beter gesitueerden blijkt regelmatig gebruik van den tandborstel te maken. Hetzelfde verschijnsel dus, dat in de particuliere praktijk valt waar te nemen. Aanstelling van mondverzorgsters, die indachtig aan „frappez toujours” meer dan eenmaal per half jaar in de klassen kunnen komen, zal hierin verbetering moeten brengen.

Hieronder volgen de gegevens volgens het bekende staatje. Aandacht is ook dit jaar besteed aan de vernieuwde of bijgelegde vulling, de percentages wijken niet veel af van vorige jaren. Er blijkt uit, dat het aantal nieuw gelegde vullingen t.o.v. de vernieuwde overwegend is. Sedert 4 jaar wordt nu Brinkman's Silbrin gebruikt, waarover ik niet anders dan met lof kan spreken. Verwerking en houdbaarheid laten niets te wenschen over. Wat de uitschakeling van secundaire caries betreft is het superieur aan andere amalgamen. Een groot gedeelte van het succes bij de schooltandverzorging zal altijd afhangen van de wijze van verwerking en keuze van het materiaal.

In het komende jaar is de uitbreiding te verwachten met twee centra en twee tandartsen. De functie van helpster tot nog toe waargenomen door zusters van den Schoolartsendienst zal nu door in halve dagtaak aangestelden worden vervuld.

KLASSE.	Aantal kinderen.		Van dezen:							Vullingen.	Extracties van blijv. tanden.	Extracties van melktanden.	Vullingscijfer. % Haagsche telling	Bijgevuld			
	Totaal.	Behandeling beoefend.	weigerden ouders de toestemming.	tijdens onderzoek afwezig.	waren weer-sparring.	te laat in beh. gekomen voor proph. beh.	hebben nu (gevulde tanden inbegrepen) gezonde blijvende tanden		in blijv. tanden. Amsterd. telling					wegens ver-gevorderde caries.	Vullingscijfer. % Haagsche telling	1ste vulling in '25.	1ste vulling in '26.
							totaal	in %.									
I	IIA	IIb	IIIA	IV	V	VI	VIIA	VIIb	XIA	XIA	XIb	XII					
I.	1078	292	20	96	0	6	956	88.0	630	0	32	52		4	1	9	
II.	971	396	34	56	4	23	877	90.0	869	4	52	76		5	16	37	
III.	970	404	39	76	0	44	811	83.5	867	2	50	76	2	24	54	41	
IV.	916	328	18	42	12	67	777	84.8	665	2	68	61	11	36	40	41	
V.	799	270	15	49	5	84	646	80.9	524	5	48	58	19	57	41	22	
VI.	636	212	11	34	3	104	484	76.0	405	7	19	56	37	37	19	12	
Mon-tessori	190	99	1	7	0	1	181	—	183		7		19	32	21	16	
1e cen-trum	5560	2001	138	360	24	339	4732	85.0	4143	20	276		2,1 %	4,7 %	4,6 %	4,3 %	
I.	2179	633	44	142	2	0	1991	91.4	1636		23	58					
II.	2120	1005	48	96	4	1	1972	93.0	2709		30	97					
2e cen-trum	4299	1638	92	238	6	1	3963	92.2	4345		53						

Het ligt in mijn bedoeling een psychotechnisch onderzoek in te stellen ter beoordeeling van sollicitanten. De speciale karaktereigenschappen voor een dergelijke functie vereischt, zijn, zooals elders reeds gebleken is, zeer goed door een test te bepalen, hetgeen in de toekomst voor desillusies van beide kanten zal vrijwaren.

Van de 636 leerlingen der 6de klassen verlieten met 1 September 384 de scholen, 116 patiëntjes worden door „Nazorg” verder behandeld. Een aanmoedigende gedachte, dat het werk niet vergeefs is geweest.

E. J.

De later ingekomen verslagen in het volgend nummer.

E. J.